

แนวโน้มการทำการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย

Marketing Trends of the Ready-to-Drink Tea Beverage Business in Thailand

เจียหลิน เหลียง¹ สยาม อัจฉริยประภา² ตระกูล จิตรวัฒนากอร์³
Jialin Liang, Siam Atchariyaprapa, Trakul Chitwattanakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวโน้มทางการตลาดธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการศึกษาจากการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการโดยการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านกระบวนการสรุป และตีความจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำเสนอ โดยผลจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถนำเสนอได้ดังนี้ แนวโน้มทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย จะเป็นการตลาดที่ให้ผู้ประกอบการต้องมุ่งเน้นในการให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดใน 2 มิติ คือ 1. ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองทางธุรกิจหรือผู้ผลิต ได้แก่ ผลิตภัณฑ์/บริการ ราคา ช่องทางจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการดำเนินงาน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งของโรงงานและร้านค้าที่จัดจำหน่าย 2. ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค ได้แก่ คุณค่าที่ได้รับ ต้นทุนที่สามารถจ่ายได้ ความสะดวกในการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย การสื่อสารไปยังผู้บริโภค การเอาใจใส่ ความสบายที่สัมผัสได้ และความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดแบบบูรณาการใน 2 มิติ จะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างชัดเจน และสามารถนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินการทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างผลประกอบการทางธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords) : การตลาด; แนวโน้มทางการตลาด; ธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม

Abstract

The purpose of this academic paper aimed to present market trends of the ready-to-drink tea beverage business in Thailand. This was a qualitative study by searching for information from the academic papers and research. Data analyses were done through summarizing and interpreting of the relevant documents and research. The results from

Received: 2024-03-22 Revised: 2024-04-21 Accepted: 2024-04-24

¹ คณะศิลปศาสตร์ สาขาการพัฒนารัฐกิจและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Faculty of Liberal Art Department of Business and Human Capital Development, North Bangkok University, E-mail: jialin.liang@northbkk.ac.th

² คณะศิลปศาสตร์ สาขาการพัฒนารัฐกิจและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Faculty of Liberal Art Department of Business and Human Capital Development, North Bangkok University, E-mail: siam.at@northbkk.ac.th

³ คณะศิลปศาสตร์ สาขาการพัฒนารัฐกิจและทุนมนุษย์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Faculty of Liberal Art Department of Business and Human Capital Development, North Bangkok University, E-mail: trakul.ch@northbkk.ac.th

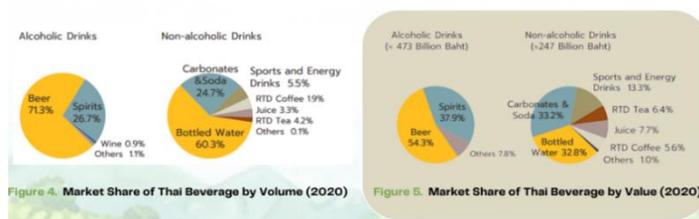
reviewing related documents showed the following. The marketing trends of the ready-to-drink tea beverage business in Thailand required entrepreneurs to focus on giving importance to the marketing-mixed analysis in 2 dimensions: 1. the marketing mixed from a business or producer perspective including product/service, pricing, place, promotion, process, and Physical Evidence; and 2. the marketing mixed from the consumer perspective including customer value, cost customer, convenience, communication, caring, comfort, and completion. Entrepreneurs could gain a clear understanding of consumer behavior by analyzing the marketing mixed in an integrated manner. Effective marketing strategy plans could be developed using the data analysis for the sustainable business results.

Keywords: marketing; trend of marketing; ready-to-drink tea beverage business

บทนำ (Introduction)

น้ำชาเป็นเครื่องดื่มที่ถูกผลิตโดยการนำยอดอ่อนและก้านของต้นชาผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาชงหรือต้มกับน้ำร้อน การดื่มชาไม่เพียงแต่สามารถดับกระหายเท่านั้นยังช่วยขจัดความอ่อนเพลีย ช่วยย่อยอาหาร ป้องกันโรคบางชนิด รวมถึงมีประโยชน์ต่อสุขภาพแก่ร่างกาย (ปิยาภัทร ไตรสนธิ, 2560: 13) ชาจึงเป็นที่รู้จักกันดีและแพร่หลายในประเทศในฐานะเครื่องดื่มที่มีคุณประโยชน์ต่อร่างกาย การดื่มชาในแต่ละพื้นที่อาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน แม้กระทั่งในประเทศไทยที่แต่ละภูมิภาคก็มีวัฒนธรรมการดื่มชาแตกต่างกัน เช่น ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้มีวัฒนธรรมการตั้งโต๊ะดื่มชาในเวลาเช้า พุดคุยกันก่อนไปทำงานมาเป็นเวลาช้านานแล้ว ทำให้กิจกรรมการดื่มชาเป็นกิจกรรมสำคัญส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของชาวภาคใต้ตอนล่าง นอกจากนี้แล้วเครื่องดื่มชาในแต่ละพื้นที่ก็มีจะสูตรและส่วนผสมที่แตกต่างกัน และเครื่องดื่มที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง คือ เครื่องดื่มที่เรียกว่า “ชาชัก” ซึ่งเป็นสูตรอันเกิดจากการนำชาผสมนมแล้วใส่น้ำตาลหรือนมข้นหวาน มีลักษณะคล้ายชาเย็นแต่แตกต่างกับชาเย็น โดยชาชักจะมีการนำชาที่ผสมแล้วมาใส่แก้ว แล้วทำการเขย่า คน หรือเทสลบแก้วไปมา เพื่อให้ชาและนมได้สัมผัสกับอากาศ ทำให้เนื้อของชาและนมมีลักษณะที่นุ่มและมีฟองซึ่งชาชักได้ถูกนำไปจัดจำหน่ายในภูมิภาคอื่น ๆ จนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทำให้มีการขยายตัวของธุรกิจเครื่องดื่มชา ส่งผลให้เครื่องดื่มชาเป็นที่นิยมของผู้คนในสังคม และจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ดื่มชาและยอมแสดงถึงการเจริญเติบโตในธุรกิจประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

จากข้อมูลของศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร หรือ ศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร (2561) แสดงถึงตลาดเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพในประเทศไทยมีการขยายตัวต่อเนื่องร้อยละ 7.20 ต่อปี โดยพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปและตระหนักถึงสุขภาพเพิ่มขึ้นประกอบกับกระแสสังคม สอดคล้องกับ Hompratum (2023) รายงานว่า ในปีที่ผ่านมาตลาดชาพร้อมดื่มในประเทศไทยมีส่วนคิดเป็นร้อยละ 6.40 ของตลาดเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ซึ่งถือเป็นมูลค่าโดยรวมกว่า 10,000 ล้านบาท ธุรกิจเครื่องดื่มชาในประเทศไทยจึงเป็นภาคส่วนที่น่าสนใจและมีพลวัตซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศจากการศึกษาของ Journal of Food and Beverage Marketing

ภาพที่ 1 สัดส่วนของตลาดชาพร้อมดื่ม
ที่มา: ศูนย์วิจัยกรุงศรี (2565)

อุตสาหกรรมเครื่องดื่มชาในประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา และธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม เช่น ชาเขียวพร้อมดื่มยังเข้ามามีบทบาทและเติบโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-พ.ศ. 2558 เท่ากับ 15,968 และ 15,574 ล้านบาทตามลำดับและมีแนวโน้มลดลง จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งทำให้ตลาดคนดื่มชาเขียวน้อยลง โดยเดือนมีนาคมปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่าในตลาดเพียง 982 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 1,132 ล้านบาท (Eukelk.ee., 2020) แต่ในที่สุดเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 คลี่คลายลง ตลาดเครื่องดื่มชาก็กลับมาขยายตัวอีกครั้งสอดคล้องกับผู้จัดการออนไลน์ (2566) รายงานว่า “ไออิชิ” ผู้นำธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มสโตร์ญี่ปุ่นที่ได้ใช้ช่วงเวลาดังกล่าวสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ตอบโจทย์วิถีชีวิตช่วงโควิดและเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง ผลประกอบการในปี 2565 ที่ผ่านมามีการเติบโตถึงร้อยละ 16.70 แต่อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในปัจจุบัน ยังคงมีคู่แข่งจำนวนมากรวมทั้งบรรดาสินค้าทดแทน ซึ่งเป็นแรงกดดันสำคัญในการดำเนินธุรกิจสอดคล้องกับแนวคิด ปัจจัยแรงกดดัน 5 ประการ ซึ่ง Porter, M.E. (1980) กล่าวว่า ปัจจัยผลักดัน 5 ประการที่ส่งผลต่อความยากง่ายในการแข่งขันทางธุรกิจ ประกอบไปด้วยการแข่งขันภายในอุตสาหกรรม ภัยคุกคามจากผู้แข่งขันรายใหม่ อำนาจต่อรองของลูกค้า อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์ และภัยคุกคามจากสินค้าทดแทน

ภาพที่ 2 Porter's Five forces model
ที่มา: Porter, M.E. (1980)

นอกจากนี้แล้วในระยะเวลาที่ผ่านมาธุรกิจหลายประเภทได้ปรับตัวไปตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง โดยการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ด้านการตลาดเข้าสู่การใช้การตลาดออนไลน์อย่างจริงจัง สอดคล้องกับ Wongnai B2B Team (2021) กล่าวว่า โซเชียลมีเดียเป็นอีกหนึ่งอาวุธสำคัญในการดำเนินกลยุทธ์การตลาดเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้ธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม สอดคล้องกับ tbs marketing (2022) กล่าวว่า ปัจจุบันการทำการตลาดสำหรับธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ควรมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสาร

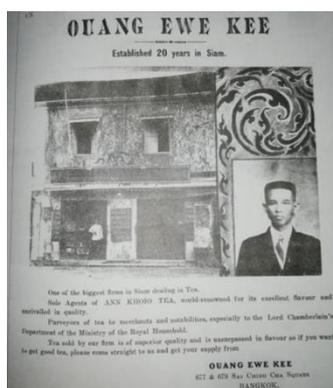
ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็พื้นที่สำหรับอัปเดตข้อมูลเกี่ยวกับร้านค้า หรือเป็นพื้นที่ที่ให้ลูกค้าได้แสดงความคิดเห็น รีวิวร้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องทางของ Facebook และ Instagram เพราะถือเป็นช่องทางที่มีคนใช้เป็นจำนวนมาก

จากความสำคัญของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม ซึ่งเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและความสำคัญของการดำเนินการทางการตลาด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อความสำเร็จของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม ผู้เขียนจึงศึกษาและนำเสนอเกี่ยวกับแนวโน้มการทำการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทย ผลจากการศึกษาจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดให้กับกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ต่อไป

เนื้อหา (Content)

แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม

Standage, T (2010) กล่าวว่า ชาเป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก ถูกผลิตโดยการนำเอาใบ กิ่งหน่อและดอกไม้พุ่มชนิด *Camellia sinesis* นอกจากนี้แล้วใบที่นำมาผลิตเป็นเครื่องดื่มชาพบว่ามีหลายชนิด อาทิ ชาอูหลง ชาเมะลิ ชาอัสสัม ชาเขียว เป็นต้น ทั้งนี้ ได้รับความนิยมบริโภคน้ำชาของชาวผู้คนในสังคมไทย ส่งผลให้เกิดกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น ธุรกิจการนำเข้าใบชาจากจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในธุรกิจที่สะท้อนถึงความนิยมของการดื่มน้ำชาในสังคมไทย โดยการนำเข้าใบชาจากประเทศจีน เริ่มต้นตั้งแต่ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยสาเหตุหลักของการนำเข้าใบชาเข้ามา เนื่องจากการปลูกชาในประเทศไทยทำได้ยากเนื่องจากลักษณะทางธรรมชาติของชาเป็นพืชที่ชอบขึ้นบนพื้นที่สูง โดยผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าใบชาจากจีน พบว่า คือร้านอ้องอิวกี สี่ก๊กเสาชิงช้า ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2448 (เอนก นาวิกมูล, 2551) ซึ่งตรงกับปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้ลงโฆษณาในหนังสือ “ที่ระลึกสยามรัฐพิพิธภัณฑสถานลุมพินี พระพุทธศักราช 2468” ข้อความโฆษณารว่าร้านนี้จำหน่ายชาติ โดยร้านนี้ก่อตั้งมา 20 ปีแล้ว และจากหลักฐานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรากฏว่ามีผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าชาจากจีนไม่ได้มีแค่นายอ้องอิวกี แต่มีที่บริเวณสี่ก๊กเสาชิงช้าด้วย (เปรมกมล ขุนรัตน์, 2563)

ภาพที่ 3 โฆษณาห้างอ้องอิวกี สี่ก๊กเสาชิงช้า

ที่มา: เอนก นาวิกมูล (2551)

นอกจากนี้แล้วจากการที่ความนิยมในการดื่มน้ำชาในประเทศอังกฤษส่งผลให้เกิดการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ชาจนเกิดบริษัทจำหน่ายชาที่สำคัญ ๆ ขึ้นในอังกฤษ เช่น บริษัทลียงส์ บริษัทไทฟู โดยในส่วน

การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ชาในอังกฤษยังได้มีการใช้กระดาษฟอยล์ที่สะอาดปราศจากสิ่งปลอมปนมาบรรจุใบชาเป็นห่อเล็ก ๆ และพิมพ์ชื่อบริษัทผู้ผลิตลงไปบนห่อชา หรือการนำเอาใบชาคุณภาพรองที่มีใบแตกหักระหว่างขั้นตอนการผลิตจากศรีลังกามาบรรจุห่อชาโดยโฆษณาว่าใบชาเล็ก ๆ ช่วยให้ผู้ที่ดื่มย่อยอาหารได้ดี การนำใบชาคุณภาพรองที่มีใบแตกหักมาห่อจำหน่ายนี้เป็นมิติใหม่ของการจำหน่ายชา เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วใบชาที่คนนิยมบริโภคกันคือใบชาแบบเต็มใบ (Moxham, Roy, 2011) ทั้งนี้ น่าสนใจว่าในช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 ในอังกฤษได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาสำเร็จรูป (instant tea) ที่นำเอาใบชามาทำเป็นผงสำหรับชงน้ำร้อนดื่ม โดยผลิตภัณฑ์ชาสำเร็จรูปถูกพัฒนาขึ้นในสหราชอาณาจักรในพ.ศ. 2483 ซึ่งในเวลาต่อมาความนิยมดื่มชาได้แพร่กระจายไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้ในสหรัฐอเมริกามีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาที่ก้าวหน้าไปมากกว่าในประเทศอังกฤษ โดยในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 25 บริษัทชาในสหรัฐอเมริกาได้นำเอาเทคโนโลยีการทำอาหารกระป๋องมาใช้ในการบรรจุผลิตภัณฑ์ชาและใช้การโฆษณาสินค้าทำให้ใบชากระป๋องเป็นที่นิยมนอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2451 โทมัส ซัลลิแวน (Thomas Sullivan) นายหน้าค้าชาชาวนิวยอร์กได้คิดค้นชาบรรจุถุงที่ใช้ใบชาหัก ๆ หรือเศษผงชา มาบรรจุลงในถุงผ้าก๊อซ ด้วยความสะดวกใช้ง่ายและไม่หกเลอะเทอะ รวมทั้งการที่ชาบรรจุถุงมีความเข้มข้นและชงได้มากถ้วย ทำให้ชาบรรจุถุงได้รับความนิยมในสหรัฐอเมริกา และได้รับความนิยมในยุโรปภายหลังจากเวลาผ่านไปกว่า 4 ทศวรรษ (Pettigrew, J & Richardson, B, 2014) และในเวลาต่อมาธุรกิจชาที่ได้รับความนิยมในตะวันตกได้ขยายเข้ามาสู่ไทยด้วยเช่นกัน ทั้งนี้จากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญและมีการใส่ใจสุขภาพมากขึ้น เครื่องดื่มชาพร้อมดื่มโดยเฉพาะชาเขียวพร้อมดื่มซึ่งกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทยกับผู้บริโภคในภาวะการณปัจจุบัน เนื่องจากชาเขียวเบื้องต้นคือ ช่วยให้ผ่อนคลาย และระบายความร้อนจากศีรษะและเบ้าตา อีกทั้งยังช่วยลดและยับยั้งแบคทีเรียในช่องปาก ตลอดจนผู้บริโภคที่ต้องการลดน้ำหนักชาเขียวยังมีส่วนช่วยเนื่องจากมีสารแคททีชินมีฤทธิ์ช่วยเพิ่มการเผาผลาญพลังงานและไขมัน นอกจากนี้คุณสมบัติของชาเขียวยังช่วยบำรุงผิว เพิ่มความชุ่มชื้นให้กับผิวหนังด้วยเช่นกัน และในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่มสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้ (ศูนย์วิจัยวิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, 2561)

1. ชาพร้อมดื่มทั่วไป (Still Ready-to-Drink Tea) ดังภาพประกอบที่ 4 มีมูลค่าอยู่ที่ 16,000 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 97.0

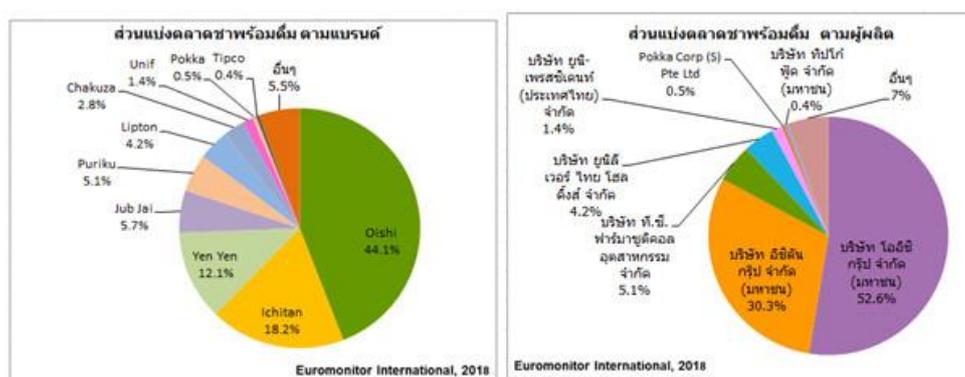

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่ม
ที่มา: กรุงเทพธุรกิจ (2566)

2. ชาอัดลมพร้อมดื่ม (Carbonated Ready-to-Drink Tea) ดังภาพประกอบที่ 5 โดยมีมูลค่าอยู่ที่ 500 ล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 3.0

ภาพที่ 5 ผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่มอัดลม
ที่มา: กรุงเทพมหานคร (2566)

ภาพที่ 6 มูลค่าทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่ม
ที่มา: ศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร (2561)

จากแผนภาพที่นำเสนอจะเห็นได้ว่า ตลาดเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มเป็นตลาดที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูงเพราะมีแบรนด์อยู่ในตลาดจำนวนมาก ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้นเช่นกัน และยังส่งผลให้จึงเกิดการพิจารณาเปรียบเทียบก่อนตัดสินใจซื้อได้โดยง่ายและทำให้ความจงรักภักดีในแบรนด์ลดน้อยลง ประกอบกับผลิตภัณฑ์ชาพร้อมดื่มอยู่ในตลาดมาสักระยะหนึ่งแล้ว ทำให้เข้าสู่จุดอิ่มตัวในตลาด ส่งผลให้ผู้บริโภคให้ความสนใจในตัวสินค้าลดลง ซึ่งกล่าวโดยสรุปจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ของเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม พบว่าสิ่งเหล่านี้ยิ่งส่งผลให้ภาคธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มจำเป็นต้องต้องปรับกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการซื้อ สร้างการตัดสินใจสร้างความจงรักภักดีในตราสินค้า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาพร้อมดื่มเพื่อให้สามารถแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความท้าทายของผู้ประกอบการในตลาดที่จะต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าตลาดเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มอาจจะดูเหมือนอยู่ในช่วงอิ่มตัวในตลาด แต่ผู้ประกอบการทุกรายยังคงพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้บริโภคหันมาสนใจดื่มชาพร้อมดื่มอีกครั้งโดยกลยุทธ์ที่สำคัญคือกลยุทธ์ทางการตลาดโดย

วิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด เนื่องจากเป็นมุมมองและแนวคิดที่นำไปสู่การวิเคราะห์ทางการตลาดที่มีความครอบคลุมในทุกมิติ

แนวคิดเกี่ยวกับการตลาด

การตลาดมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการตลาดเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนาสินค้า หรือ บริการที่มีคุณภาพและสามารถสนองความต้องการของตลาดและสังคม ส่งผลให้ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการได้หลายทาง และผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค และการตลาดทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อ และยังเป็นจุดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค การดำเนินกิจกรรมทางการตลาดทำให้ผู้ประกอบการสามารถตอบสนองและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้ ด้วยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสถานภาพของผู้บริโภคด้วยการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในปริมาณ ในเวลาที่เหมาะสม และในสถานที่ที่ผู้บริโภคต้องการ รวมทั้งในราคาที่ผู้บริโภคมีกำลังการซื้อ นักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับการตลาดไว้ดังนี้

McCarthy, E.J. (2009) กล่าวว่า การตลาดเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทั้งหลายที่เกี่ยวกับความพยายามให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการคาด การณ์ถึงความต้องการต่าง ๆ ของผู้บริโภคและยังรวมถึงการที่สินค้าและบริการผ่านจากผู้ผลิตถึงลูกค้า เพื่อตอบสนองความพอใจให้กับผู้บริโภค และการตลาดยังเป็นขบวนการค้นหาความต้องการจำเป็นของมนุษย์และทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกมาเพื่อหาสินค้าหรือบริการที่นำมาสนองตอบความต้องการเหล่านั้น สอดคล้องกับ Kotler, P (2003) กล่าวว่า การตลาด หมายถึง กระบวนการบริหารของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความจำเป็นและความต้องการ จากการแลกเปลี่ยนระหว่างผลิตภัณฑ์และมูลค่าผลิตภัณฑ์นั้น ๆ

กล่าวโดยสรุป การตลาด หมายถึง กระบวนการบริหารของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความจำเป็นและความต้องการ และการตลาดมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม อีกทั้งการตลาดยังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของการตลาด

จากบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้การดำเนินการทางการตลาดเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเช่นกัน โดย Roca, C (2022) กล่าวถึงพัฒนาการของการตลาดไว้ 5 ยุค ดังนี้

1. การตลาด 1.0 (พ.ศ. 2493-2507) แนวคิดในการทำการตลาดยุคนี้จึงเป็นการพัฒนาสินค้าออกมาจำหน่าย โดยนักการตลาดให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของสินค้า การสื่อสารการตลาดในยุคนี้จึงเป็นการสื่อสารทางเดียวจากผู้ผลิตสินค้าไปยังมวลชน เนื้อหาสารที่สื่อสารออกไปคือประโยชน์ใช้สอยของตัวสินค้า อีกทั้งการติดต่อกันเป็นเพียงการให้ข้อมูลและการซื้อขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภค และการตลาดยุค 1.0 ธุรกิจจะดำเนินกิจกรรมการตลาดภายใต้แนวคิดด้านสินค้าเป็นสำคัญ การลดต้นทุนการผลิตและขายในราคาถูกเพื่อให้ลูกค้าจำนวนมากซื้อได้โดยยังไม่มีมุงเน้นที่ลูกค้า

2. การตลาดยุค 2.0 ธุรกิจจะดำเนินกิจกรรมทางการตลาดโดยเน้นความสำคัญของลูกค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นจึงทำให้มีสินค้าหรือบริการที่หลากหลายตามความต้องการของลูกค้า แต่อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดทางเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารทางการตลาดอยู่ในรูปแบบการสื่อสารทางเดียว (One-way communication) โดยที่ธุรกิจยังไม่มีมารับข้อมูลป้อนกลับจากผู้บริโภค

3. การตลาดยุค 3.0 มีจุดเริ่มต้นมาจากการเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งเนื่องจากผู้สร้างแบรนด์มองผู้บริโภคว่าเป็นมนุษย์ซึ่งมีชีวิตจิตใจและจิตวิญญาณ วัตถุประสงค์หนึ่งในการทำการตลาดจึงเป็นการทำให้โลกใบนี้น่าอยู่ยิ่งขึ้นและจุดเน้นในการตลาด คือ การสร้างคุณค่าตัวตนของแบรนด์ โดยขยายขอบเขตจากประโยชน์ใช้สอย ความคิด ความรู้สึกและสุนทรียภาพ ไปจนถึงในแง่จิตวิญญาณและการสื่อสารการตลาด การตลาดยุค 3.0 ธุรกิจจะดำเนินการตลาดที่มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค (Two-way communication) และให้ความสำคัญกับความต้องการของลูกค้า กล่าวคือ เป็นยุคของการขับเคลื่อนคุณค่าไปยังลูกค้า

4. การตลาดยุค 4.0 นั้น เกิดจากการพัฒนาของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้น เป็นแนวทางต่อเนื่องจากการตลาดยุค 3.0 ที่ปรับให้เข้ากับลักษณะของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปในโลกดิจิทัล และนักการตลาดควรมีบทบาทในการชี้แนะโดยตลอดเส้นทางนับตั้งแต่การรับรู้ (Awareness) ไปจนถึงการสนับสนุน (Advocacy) กระบวนการสร้างนวัตกรรมซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นการทำงานในแนวตั้ง (จากบริษัทสู่ตลาด) ได้เปลี่ยนมาเป็นแนวระนาบ ในอดีตบริษัทเคยเชื่อว่านวัตกรรมควรมาจากภายในองค์กร ด้วยเหตุผลนี้จึงลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการวิจัยและพัฒนา แต่ในที่สุดก็พบว่า อัตราการสร้างนวัตกรรมจากภายในองค์กรไม่เพียงพอต่อการแข่งขันในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในทำนองเดียวกันแนวคิดเรื่องการแข่งขันก็กำลังเปลี่ยนผ่านจากการเปลี่ยนแปลงในแนวตั้งมาสู่การเปลี่ยนแปลงในแนวราบโดยมีสาเหตุหลักมาจากเทคโนโลยี

5. การตลาดยุค 5.0 จะให้ความสำคัญกับความแตกต่างของกลุ่มคน 5 Generation ในสังคม ตั้งแต่ Baby Boomer, X, Y, Z, Alpha โดยที่แต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันในทัศนคติ พฤติกรรม และความคาดหวัง และความแตกต่างดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลต่อการกำหนดแผนงานด้านการตลาดอย่างชัดเจน และหลักการสำคัญอีกประการของการตลาดยุค 5.0 คือ การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าผ่านเทคโนโลยีสื่อที่หลากหลาย โดยใช้ทั้งสองช่องทางหลักทั้งแบบออนไลน์และแบบออฟไลน์นี้มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นแพลตฟอร์มที่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้ตรงกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler, P. (2021) ซึ่งอธิบายไว้ว่า สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการตลาด 5.0 คือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่ทำให้การตลาดใหม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยแนวคิดสำคัญที่จำเป็นในการตลาด 5.0 ได้แก่ Data Driven Marketing, Agile Marketing, Predictive Marketing, Contextual Marketing, Augmented Marketing โดยการดำเนินงานผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้จะช่วยสร้างประสบการณ์ที่ดีและใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด จนเกิดเป็นกลยุทธ์การตลาดที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน (Omni-Channel Experiences) โดยมีช่องทางที่สำคัญ อาทิ 1) Email Direct Marketing (EDM) หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของการตลาดทางตรง 2) CRM on Website หรือการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้าผ่านเว็บไซต์ของบริษัท 3) Social Media หรือ สื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมและมีผู้ใช้งานมากจึงทำให้เกิดความใกล้ชิดกับผู้บริโภคมากที่สุด 4) Mobile Media โดยที่ Mobile Media คือสื่อที่กำลังได้รับความนิยมมากที่สุดเช่นกัน การที่บริษัทให้ความสำคัญกับแอปพลิเคชัน หรือกิจกรรมต่าง ๆ บน Mobile ก็จะเป็นการสร้างโอกาสทางธุรกิจได้เป็นอย่างมาก 5) Real-Time Media โดยที่ สื่อแบบ Real-Time เช่น การไลฟ์สด จะช่วยให้ผู้ขายสื่อสารกับผู้ซื้อได้ดียิ่งขึ้น เพราะสามารถตอบโต้กับผู้ซื้อได้โดยตรง และสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ซื้อได้มากกว่าการสื่อสารทางเดียว และ 6) Programmatic Display โดยที่การซื้อพื้นที่โฆษณาบนสื่อต่าง ๆ อาทิ Google Display Network, Google

Ads หรือ Facebook Ads เป็นวิธีที่บริษัทสามารถเข้าถึงลูกค้าได้ง่ายที่สุด ช่องทางเหล่านี้จึงมีความสำคัญกับการทำธุรกิจยุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการด้านการตลาดในปัจจุบันมีพัฒนาการมาตั้งแต่ยุค 1.0 – 5.0 ซึ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวขับเคลื่อนในเกือบทุกขั้นตอน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดดังกล่าวมานำมาสังเคราะห์ประเด็นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

แนวคิดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของธุรกิจ 7Ps

7P (Marketing Mix) คือแนวคิดสำคัญสำหรับนักการตลาดหรือผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องทำงานด้านการวางกลยุทธ์การตลาด Digital Marketing หรือการทำ Social Media Marketing ประกอบด้วย (Kotler and Keller, 2016)

1. Product คือสินค้าและบริการของธุรกิจ เหมือนกับแนวคิด 4P แต่ใน 7P Product นั้นจะไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่สินค้าและบริการแต่เพียงอย่างเดียวแต่จะรวมไปถึงลักษณะของสินค้าที่จะสามารถสื่อให้ลูกค้าเห็นถึงความเป็น Branding

2. Price หรือราคาคือนโยบายด้านราคาของแต่ละธุรกิจเพื่อนำมาเป็นรูปแบบในการตั้งราคาของสินค้าและบริการที่จะกระจายออกไปจำหน่ายในตลาด ซึ่งการตั้งราคาดังกล่าวมีความสำคัญต่อการโน้มน้าวใจของผู้บริโภคให้เห็นถึงสินค้าและบริการของธุรกิจมากขึ้น ดังนั้นหากธุรกิจตั้งราคาสินค้าหรือบริการไว้สูงแต่คุณภาพของสินค้าและบริการที่ดีเยี่ยมมีความเหมาะสมกับราคาที่ตั้งเอาไว้ลูกค้าก็จะเต็มใจจ่าย

3. Place คือสถานที่ที่จะทำการขายสินค้าและบริการเพื่อให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งในปัจจุบันนั้นช่องทางการจัดจำหน่ายนั้นก็ได้มีเพียงแต่ช่องทาง Offline อย่างเดียวแต่ยังมีช่องทาง Online ต่าง ๆ เพิ่มเข้ามาเช่น เว็บไซต์, แอปพลิเคชัน, โฆษณาผ่าน social media หรือ Omni Channel เป็นต้น

4. Promotion คือวิธีการที่ธุรกิจใช้สื่อสารกับลูกค้าหรือธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นส่วนที่บริษัทต้องวางกลยุทธ์ตามปัจจัยในเรื่องของ STP-Segmentation, Targeting & Positioning ของธุรกิจ

5. People คือปัจจัยในเรื่องของการจัดการคนหรือพนักงานของบริษัท เพื่อให้พนักงานของธุรกิจสามารถสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าในขณะระหว่างการซื้อขายหรือบริการก่อนและหลังการขายกับลูกค้า ซึ่งเป็นอีกส่วนที่จะสามารถช่วยโน้มน้าวใจเพิ่ม User Experience ให้ลูกค้าหันมาซื้อสินค้าและบริการ

6. Process คือวิธีการหรือกระบวนการที่ธุรกิจเลือกใช้ในการทำงานเพื่อเข้าถึงและประยุกต์ใช้ทางการตลาดให้กับธุรกิจไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาสินค้า การส่งเสริมแบรนด์ หรือแม้แต่การเข้าถึงลูกค้าโดยการใช้ Customer Service ใด ๆ ก็ตาม

7. Physical Evidence คือการสร้างประสบการณ์ที่จับต้องได้ที่ลูกค้าได้รับจากธุรกิจของคุณหรือแม้แต่สินค้าและบริการด้วยเช่นกันซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดภาพลักษณ์ของแบรนด์และสร้าง Customer Experience ให้ลูกค้าที่เคยซื้อสินค้าหรือบริการไปแล้วกลับมาใช้บริการใหม่อีก

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด 7Ps ในมุมมองของธุรกิจ มีส่วนสำคัญในการวางกลยุทธ์ทางการตลาด ประกอบด้วย Product, Price, Place, Promotion, People, Process และ Physical Evidence

แนวคิดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค 7Cs

แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดนั้น เครื่องมือการจัดการทางการตลาดที่ถูกนำมาใช้เพื่อการตลาดของธุรกิจ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่จัดจำหน่าย

(Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกเรียกว่า “ส่วนประสมทางการตลาด” หรือ 4 Ps (McCarthy, E.J., 2009) แต่ในปัจจุบันกลับพบว่า แนวคิด 4 Ps อาจจะไม่เพียงพอ นักวิชาการด้านการตลาดจึงศึกษาและนำเสนอแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7c ขึ้นมา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของลูกค้า ดังนี้ (ธธีร์ธร ธีรขวัญโรจน์, 2558; ญัฐพล ไยไพโรจน์, 2559)

1. คุณค่าที่ผู้บริโภคได้รับ (Customer Value) คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ในแนวคิดดังกล่าวนี้ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่สินค้าที่จับต้องได้เท่านั้น แต่ยังหมายถึง การบริการด้วยเช่นกัน อาทิเช่น สายการบิน โรงแรม ธนาคาร ร้านอาหาร ซึ่งสาระสำคัญของกลยุทธ์ด้านนี้ คือมุ่งเน้นไปที่การคิดว่าจะผลิตสินค้าหรือบริการอย่างไร และมีคุณภาพเพียงใดให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ในแนวคิดนี้จึงหมายถึง สินค้าหรือบริการหรือสิ่งใดก็ได้ที่ผู้ขายต้องการขายแก่ผู้ซื้อ (Duncan, T, 2002)

2. ต้นทุน (Cost Customer) “ต้นทุน” หมายถึงมูลค่าหรือตัวเงินที่ผู้บริโภคต้องชำระแก่ผู้ขายเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ การกำหนดราคานั้นจะมีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ ต้นทุนและความรุนแรงของการแข่งขัน รวมถึงการรับรู้คุณค่าของสินค้า (Belch, G.E., & Belch, M.A., 2004) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากต้นทุนแล้วการกำหนดราคาต้องมีความเหมาะสมกับคุณภาพและสามารถให้เหตุผลได้ว่าทำไมราคาสินค้าหรือบริการจึงแพงกว่าคู่แข่ง (วิกิรานต์ มงคลจันทร์, 2558)

3. ความสะดวก (Convenience) หมายถึง ช่องทางการจัดจำหน่าย หรือวิธีการจัดจำหน่ายที่มีความสะดวก หรือช่องทางจัดจำหน่ายตอบสนองความต้องการและความสะดวกสบายแก่ลูกค้าได้ ย่อมทำให้สินค้ามีโอกาสถูกซื้อได้ง่าย ดังนั้น ธุรกิจต้องทำหน้าที่สร้างความสะดวกด้วยการให้บริการส่งถึงที่บ้านหรือที่ทำงานลูกค้า ธุรกิจต้องมุ่งเน้นความสะดวกของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง ซึ่งปัจจุบันผู้จำหน่ายจะตั้งร้านค้าที่ใดก็ได้ เพื่อให้ผู้บริโภคเข้ามาซื้อสินค้าหรือบริการ โดยมุ่งเน้นไปยังความสะดวกในการซื้อซึ่งรวมถึงการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้งซื้อผ่านช่องทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน หรืออีเมล เป็นต้น ความสะดวกเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้กลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาซื้อสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ ผู้บริโภคค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเข้าไปดูสินค้าที่หน้าร้าน อาจซื้อสินค้าจากหน้าร้านหรือกลับมาสั่งซื้อผ่านอินเทอร์เน็ต แล้วให้ส่งสินค้าถึงบ้านหรือลูกค้าไปรับที่สาขา ดังนั้น การผสมผสานทุกช่องทาง (Omni Channel) ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดกับลูกค้าได้มากที่สุด

4. การติดต่อสื่อสาร (Communication) หรือ อาจเรียกว่าเป็นส่วนประสมด้านการสื่อสารการตลาดก็ได้เช่นกัน โดยกลยุทธ์ด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่เจ้าของสินค้าหรือบริการจัดทำขึ้นเพื่อสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการไปยังผู้บริโภค และกิจกรรมการสื่อสารดังกล่าวได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การขายโดยใช้พนักงานขาย การตลาดเชิงกิจกรรม เพราะผู้บริโภคย่อมต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์จากธุรกิจบริการ ในขณะที่เดียวกันผู้บริโภคต้องการติดต่อธุรกิจเพื่อขอข้อมูล ความเห็นหรือข้อร้องเรียน ธุรกิจจึงต้องจัดหาสื่อที่เหมาะสมในการติดต่อสื่อสารกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำการให้และรับข้อมูลความเห็นจากผู้บริโภคเช่นกัน

5. การดูแลเอาใจใส่ (Caring) แนวคิดในส่วนนี้จะมองว่า ผู้บริโภคหรือผู้มาใช้บริการย่อมต้องการการเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดีจากพนักงานผู้ให้บริการ ตั้งแต่เริ่มก้าวเท้าเข้ามาจนถึงก้าวออกจากร้านนั้น ไม่ว่าจะเป็นครั้งแรกหรือครั้งใดของการใช้บริการก็ตาม พนักงานแสดงออกถึงการเป็นมิตร สุภาพเรียบร้อย เป็นส่วนหนึ่งของการดูแลเอาใจใส่ ดังนั้น พนักงานจึงต้องเอาใจใส่และดูแลผู้บริโภคแต่ละบุคคล ซึ่งมีความต้องการแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

6. ความสบาย (Comfort) ความสบายได้รับการจัดสิ่งแวดล้อมของการให้บริการ เป็นส่วนที่ลูกค้าสามารถสัมผัสและจับต้องได้ของการบริการ ทั้งในส่วนของอาคาร เคาน์เตอร์บริการ เคาน์เตอร์ชำระเงิน ห้องน้ำ ทางเดิน ป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ต้องสร้างความสบายตาและความสบายใจให้กับผู้บริโภค

7. ความสำเร็จในการตอบสนองต่อความต้องการ (Completion) ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่จะมุ่งหวังให้ได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างสมบูรณ์แบบ ดังนั้น หากลูกค้าจะต้องการสินค้าหรือการบริการแบบใด ธุรกิจต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างครบถ้วน โดยที่กระบวนการให้บริการแก่ผู้บริโภคต้องมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว รวมไปถึงธุรกิจมีกระบวนการบริการที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์แบบ ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดเชื่อมั่นและไว้วางใจ

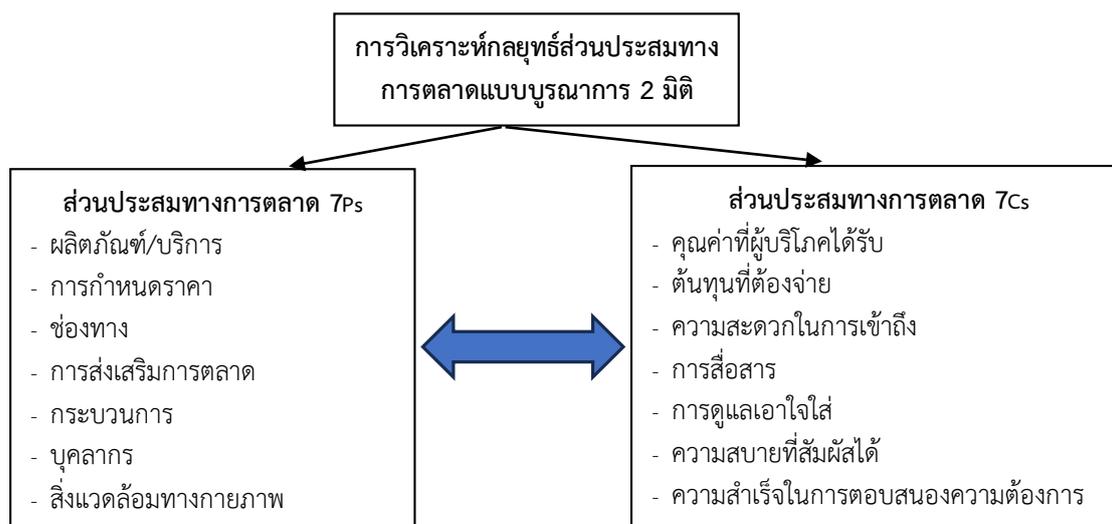
กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7 Cs จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าใจผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งการเข้าใจมุมมองของลูกค้าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับธุรกิจสมัยใหม่โดยเฉพาะธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่ม กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดแบบ 7Cs จะทำให้ผู้บริหารเข้าใจมุมมองและเข้าใจพฤติกรรมลูกค้าได้มากขึ้นช่วยให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุป (Conclusion)

จากการเติบโตและการขยายตัวของตลาดเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในปัจจุบัน ส่งผลให้ธุรกิจดังกล่าวนี้มีคู่แข่งเป็นจำนวนมาก กลยุทธ์ทางการตลาดที่ถูกนำมาใช้ต้องมีประสิทธิภาพ และแนวโน้มทางการตลาดจะให้ความสำคัญใน 2 มิติ ได้แก่ การวิเคราะห์กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ในมิติของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ 2) การวิเคราะห์ด้านการกำหนดราคา 3) การวิเคราะห์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4) การวิเคราะห์การส่งเสริมการตลาด 5) การวิเคราะห์ด้านกระบวนการ 6) การวิเคราะห์ด้านบุคลากร และ 7) การวิเคราะห์ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงงานผลิตรวมทั้งสถานที่จัดจำหน่าย ส่วนการวิเคราะห์กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด 7Cs ในมุมมองของผู้บริโภค จะเป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับ 1) คุณค่าที่ผู้บริโภคได้รับ 2) ต้นทุนที่ผู้บริโภคสามารถจ่าย 3) ความสะดวกในการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่าย 4) การติดต่อสื่อสารไปยังผู้บริโภค 5) การดูแลเอาใจใส่ 6) ความสบายที่ลูกค้าสามารถสัมผัสและจับต้องได้ของการบริการ และ 7) ความสำเร็จในการตอบสนองต่อความต้องการ ดังนั้น แนวโน้มทางการตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มชาพร้อมดื่มในประเทศไทยจะมีลักษณะของการทำการตลาดที่บูรณาการการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดทั้งในส่วนของผู้ผลิต (7Ps) และในส่วนของมุมมองผู้บริโภค (7Cs) โดยการทำการตลาดผ่านกระบวนการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดแบบบูรณาการ 2 มิติ กล่าวคือเป็นการทำการตลาดที่มุ่งเน้นความสำคัญทั้งในส่วนผู้ผลิตและผู้บริโภค จะทำให้เกิดแผนงานทางการตลาดที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างผลประกอบการที่ดีให้กับธุรกิจได้อย่างยั่งยืนเช่นกัน

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Knowledge)

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ดังภาพประกอบที่ 7

ภาพที่ 7 แนวโน้มทางการตลาดแบบบูรณาการ 2 มิติ
(ที่มา: เจียหลิน (ผู้เขียน), 2566)

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรุงเทพธุรกิจ. (2566). **จับชีพจรยักษ์คอนซูเมอร์ปี 66 ผ่านจุดฟื้นตัว เคลื่อนธุรกิจมุ่งเติบโต**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/business/business/1047092>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- ศูนย์วิจัยกรุงศรี. (2565). **แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2565-2567: อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/food-beverage/beverage/io/io-beverage-2022>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- ณัฐพล ไยไพโรจน์. (2559). **Digital marketing concept & case study**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: ไร่ดีซี, 2559.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2566). **แนวรบกิน-ดื่ม สไตส์ไออิชิหลังโควิด**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/business/detail/9660000007165>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- ธธีร์ธร ชีร์ขวัญโรจน์. (2558). **การตลาดบริการ = Services marketing**. (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ปิยาภัทร ไตรสนธิ. (2560). **ชา: เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพและสุนทรีย์ภาพ. อาหารและสุขภาพ**. 47(4): 12-18.
- เปรมกมล ขุนรัตน์. (2563). **ประวัติศาสตร์ธุรกิจชาพร้อมดื่มในสังคมไทย ช่วงทศวรรษ 2530-2550**. ปริญญาานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิกรานต์ มงคลจันทร์. (2558). **Marketing for Work**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: อากเนย์การพิมพ์.
- ศูนย์วิจัยวิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร. (2561). **ตลาดชาพร้อมดื่มในประเทศไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://fic.nfi.or.th/market-intelligence-detail.php?smid=182>. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2567.
- เอนก นาวิกมูล. (2551). **โฆษณาไทยเล่ม 1**. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- Belch, G.E., & Belch, M.A. (2004). **Advertising and promotion: An integrated marketing communication perspective**. Wellington: Victoria University of Wellington.

- Duncan, T. (2002). **IMC: Using advertising & promotion to build brands**. New York: McGraw-Hill.
- McCarthy. (2009). **Basic Marketing, A Managerial Approach**. Homewood, IL: Richard D. Irwin.
- Eukelk. (2020). **Green tea: Covid19 and marketing strategy**. Retrieved March 20, 2024 from <https://marketeeronline.co/archives/167269/>.
- Hompratum, S. (2023). **Factors positively affecting customer loyalty of Ito En ready to drink tea customers in Sukhumvit area, Bangkok, Thailand**.
- Kotler, P. (2003). **Marketing management**. Englewood-cliff, N.J.: Prentice-Hall.
- Kotler, P. (2021). **Marketing 5.0: technology for humanity**. Hoboken, New Jersey: Wiley.
- Kotler, P. & Keller, K. L. (2016). **Marketing management**. Global Edition: Pearson Prentice Hall.
- McCarthy, E.J. (1996). **Basic Marketing: A managerial approach**. Homewood (Illinois): R.D. Irwin.
- Moxham, R. (2011). **A brief history of tea**. Bangkok: Matichon Publishing Co, Ltd.
- Pettigrew, J. & Richardson, B. (2014). **A social history of tea: Expanded**. (2nded.). New York: Benjamin Press Publishing.
- Porter, M.E. (1980). **Competitive strategic technique for analyzing industrial and competitors**. Free Press: New York.
- Roca, C. (2022). **A bit of history: The 5 eras of marketing**. Retrieved November 24, 2023, from <https://www.thepowermba.com/en/blog/5-eras-of-marketing/>
- Standage, T. (2010). **An edible history of humanity**. New York: Walker & Co.
- tbs marketing. (2022). **Online marketing for food and beverage businesses**. Retrieved March 20, 2024, from <https://tbs-marketing.com/th/verticals/f-and-b-marketing/>.
- Wongnai B2B Team. (2021). **6 marketing strategies Strengthen the pearly tea business**. Retrieved March 20, 2024, from <https://www.wongnai.com/business-owners/mkt-strategy-for-bubble-tea/>.

